

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **O. M.**, bývajúci V., proti žalovaným : **1/ Slovenská republika – Ministerstvo spravodlivosti SR**, Župné námestie č. 13, Bratislava, **2/ JUDr. Juraj Šteffel**, sudca Okresného súdu Kežmarok, Trhovište č. 16, Kežmarok, **o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch**, vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 3 C 168/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. marca 2013 sp. zn. 15 Co 150/2012

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Brezno rozsudkom zo 16. marca 2012 č. k. 3 C 168/2010-238 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému 2/ trovy konania vo výške 649,09 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Žalovanému 1/ náhradu trov konania nepriznal. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal ochrany svojich osobnostných práv z toho dôvodu, že mala byť konaním žalovaného 2/ ako konajúceho sudcu narušená, resp. znevážená jeho občianska česť a narušená ľudská dôstojnosť. Konštatovaniami zo strany súdu bol žalobca podľa svojho tvrdenia zneváženy, označený za hypochondra, klamára a podvodníka a bola mu spôsobená aj citová ujma, resp. poníženie a duševné trápenie.

Prvostupňový súd uzavrel, že ak samosudca na pojednávaní vyzve účastníka na predstúpenie, prípadne predloženie listinného dôkazu, nemôže tým porušiť osobnostné práva účastníka, či ho znevážiť, pričom aj v prípade takého zdravotného hendikepu, akým trpí žalobca, je

v možnostiach účastníka pred sudcu predstúpiť, prípadne predložiť listinu, následne po vrátení sa na svoje miesto je možné sledovať ďalší priebeh, či protokoláciu pojednávania. V prípade, že by z priamej komunikácie, ku ktorej došlo na predmetnom pojednávaní, žalobca nepochopil celý jej obsah, bolo možné z jeho strany požadovať vysvetlenie, či dodatočné vyslovenie pokynu alebo prejavu zo strany samosudcu. Ako vyplynulo z predmetnej zápisnice ale aj z vyjadrenia žalobcu, často je pri komunikácii s inými ľuďmi schopný pochopiť obsah toho, čo hovoria. Ak by v tomto konkrétnom prípade došlo k tomu, že by nejaký pokyn alebo prednes nebol žalobcom pochopený v čase, keď by nevidel na svoj „monitor“, vznikla by nevyhnutnosť zopakovať pokyn alebo prednes nadiktovaním do zápisnice tak, aby si ho žalobca mohol prečítať. Z konania samosudcu žalobca dôvodil, že sudca ho chcel znevážiť, resp. ho znevažuje. Nie je však zrejmé, na základe čoho žalobca takto vyhodnotil konanie sudcu hneď po výzve na predstúpenie a nepočkal na účel, ktorý bol výzvou sledovaný.

Keď žalovaný 2/ ako konajúci sudca konštatoval, že so žalobcom komunikuje bez použitia výpočtovej techniky a bez problémov, došlo znovu len k zaznamenaniam tejto časti pojednávania a opisu spôsobu komunikácie medzi súdom a žalobcom. Ak k takémuto priebehu pojednávania a k priamej komunikácii sudcu a účastníka došlo napriek zdravotnému hendikepu, bolo na zvážení sudcu, či to do zápisnice zaznamená alebo nie. Sudca to považoval za dôležité, zrejme s ohľadom na dovtedajší priebeh pojednávania, keď na jednej strane žalobca nechcel opustiť svoje miesto, lebo by nevidel na monitor, ale na druhej strane so samosudcom o tejto námietke komunikoval bez toho, aby čítal prejav sudcu z monitora.

Zo samotnej formulácie diktátu potom žalobca subjektívne dôvodil, že tým konajúci sudca mieni spochybniť jeho tvrdenia o úplnej hluchote a tým ho znevážiť pred prítomnými osobami. Avšak nielen v konaní pred Okresným súdom Brezno ale aj v iných situáciách sám žalobca konštatoval možnosti priamej komunikácie aj možnosti vyvolať u ostatných osôb dojem, že je schopný komunikovať bez problémov tak, ako keby zdravotným postihnutím netrpel. Aj preto bolo nevyhnutné ustáliť procesnú otázku možnosti komunikácie medzi ním a súdom. Zo strany súdu je možné vysloviť presvedčenie, že v prípade ďalšej komunikácie a prípadných vysvetlení na predmetnom pojednávaní by vyplynulo, za akých podmienok žalobca dokáže komunikovať priamo bez použitia výpočtovej techniky a za akých podmienok prejavy sudcu či účastníkov nedokáže pochopiť. Samotné zaprotokolovanie skutočnosti, že v určitom priebehu a určitej časti pojednávania komunikuje účastník sám bez výpočtovej techniky a bez problémov, nemôže spochybniť jeho zdravotné postihnutie ako také, prípadne

jeho tvrdenia o tomto zdravotnom postihnutí, a takto ho znevážiť a označiť ho dokonca za klamára a hypochondra.

Napriek subjektívnym pocitom, ktoré z takéhoto priebehu žalobca mohol mať, nebolo možné konštatovať objektívnu spôsobilosť zneváženia žalobcu pred prítomnými osobami, či jeho poníženie a zásah do jeho osobnostných práv v zmysle ustanovenia § 11 OZ.

Z uvedených dôvodov návrh na určenie zásahu do osobnostných práv, ktorého sa žalobca domáhal voči žalovanému 1/ zamietol. Voči žalovanému 2/ bolo navyše nutné konštatovať nedôvodnosť návrhu z toho dôvodu, že žalobca sa voči tomuto účastníkovi nedomáhal žiadneho určenia ani plnenia. Samotný žalobca, ktorý uznávajúc, že zodpovedným za spôsobenú ujmu je v tomto prípade subjekt, v mene ktorého samosudca konal, nie samotný sudca, uviedol, že žalovaného 2/ žaloval len z dôvodu opatrnosti avšak jeho argumentácii nemožno v tomto prípade prisvedčiť, keďže ani z opatrnosti sa žalobca voči žalovanému 2/ ničoho nedomáhal. V časti konania voči nemu bol preto žalobný návrh zamietnutý z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie. Vzhľadom na uvedenú neexistenciu základu nároku tu nebol potom dôvod ani skúmať oprávnenosť výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy.

K dokazovaniu, ktoré bolo zo strany žalobcu navrhované v značnom rozsahu uviedol, že žiaden z uvedených dôkazov nemohol bližšie osvetliť priebeh pojednávania a priniesť nové svetlo do skutkového stavu v tejto veci, keď priebeh pojednávania a správnosť protokolácie nebola účastníkmi rozporovaná.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu rozsudkom z 27. marca 2013 č. k. 15 Co 150/2012-288 potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby proti žalovanému 1/. Rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti žalobcu nahradiť žalovanému 2/ trovy konania vo výške 649,09 € potvrdil. Žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uložil žalobcovi zaplatiť žalovanému 2/ trovy odvolacieho konania vo výške 28,38 € v lehote troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že rozsudok okresného súdu v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p. K procesným vadám konania na prvostupňovom súde namietaným žalobcom uviedol :

Občiansky súdny poriadok, ktorý upravuje postup súdu v súdnom konaní nemá ustanovenia o povinnosti viesť záznam pojednávania prostredníctvom záznamového zariadenia. O súdnom pojednávaní sa vedie zápisnica o súdnom pojednávaní, ktorej náležitosti a spôsob vyhotovenia

je upravený v § 52 vyhlášky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, špeciálny súd a vojenské sudy a v § 40 O.s.p. Zaznamenávanie priebehu súdneho pojednávania pomocou technických prostriedkov upravuje § 56 vyhlášky č. 543/2005 Z.z., kde podľa § 56 ods. 14 cit. vyhlášky priebeh súdneho pojednávania možno zaznamenať aj pomocou technických zariadení a prostriedkov určených na zaznamenanie zvuku a obrazu. Takto vyhotovený záznam sa uchová na nosiči dát, ktorý sa po skončení súdneho pojednávania pripojí k súdnemu spisu alebo v súdnom spise urobí poznámka, kde je nosič dát uložený. O tom, či priebeh súdneho pojednávania sa zaznamenáva aj pomocou technických zariadení a prostriedkov určených na zaznamenanie zvuku a obrazu rozhoduje predseda senátu (samosudca). Ustanovenie O.s.p. síce výslovne nevyklučuje zaznamenávanie aj občianskeho súdneho konania pomocou technických zariadení a prostriedkov na určenie na zaznamenávanie zvuku a obrazu, ale tieto technické zariadenia a prostriedky sú určené najmä na zaznamenávanie hlavného pojednávania a verejného zasadnutia v trestnom konaní, čo výslovne umožňujú ustanovenia § 58 a nasl. zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok. Tým, že okresný súd nevyhovel žiadosti žalobcu na zaznamenávanie priebehu súdneho pojednávania aj pomocou technických zariadení a prostriedkov určených na zaznamenávanie zvuku, nedošlo k vade konania pred súdom prvého stupňa, na ktorú by odvolací súd musel prihliadnuť, a ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Aj zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 16.3.2012 jasne vyplýva, že zápisnica o súdnom pojednávaní je diktovaná za prítomnosti zapisovateľky s použitím duálneho monitoru, ktorý má k dispozícii žalobca. Žalobca tak mal možnosť sledovať priebeh konania a oboznámiť sa aj so záznamom vyjadrení účastníkov konania. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 16.3.2012 vyplýva, že bol podrobne zaznamenaný celý priebeh pojednávania ako aj vyjadrenia účastníkov konania, pričom bolo dokonca umožnené žalobcovi, aby diktát z jeho strany bol zaznamenaný priamo do zápisnice. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na ustanovenie § 52 ods. 5 vyhlášky č. 543/2005 Z.z., z ktorého vyplýva, že do zápisnice o súdnom pojednávaní sa spravidla napíše alebo nadiktuje len podstatný obsah výpovedí a prednesov ak predpisy o konaní pred súdmi neustanovujú inak. Ak je to dôležité pre posúdenie veci zapíšu sa odpovede vypočúvaných osôb doslovne, prípadne sa v zápisnici uvedú jednotlivé otázky a odpovede k nemu.

Odvolací súd nepopiera právo účastníka konania vyhotoviť si zvukový záznam o priebehu pojednávania. Účastník konania má právo vyhotoviť si zvukový záznam na vlastné technické zariadenie. Právo na vyhotovenie vlastného zvukového záznamu mu nemôže byť odopreté.

Žalobca mal možnosť vyhotoviť si vlastný zvukový záznam o priebehu pojednávania, mal možnosť v konaní sa dať zastupovať advokátom, rovnako vzhľadom na svoje zdravotné postihnutie mal možnosť doprovodu ďalšej osoby, pričom ani jednu z týchto možností nevyužil. To, že súd nevykonal záznam súdneho pojednávania pomocou technických prostriedkov, pričom súdu zákon takúto povinnosť neukladá, neznamená porušenie procesných predpisov zo strany súdu.

K námietke vykonávania dôkazov uviedol, že zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 16.3.2012 jasne vyplýva, ktorými listinnými dôkazmi sa súd zaoberal, teda ktoré listiny oboznamoval, pričom výslovne je aj uvedené na strane 15 zápisnice, že „súd ukončil čítanie dôkazov a vyzýva žalobcu, aby sa k nim vyjadril“, z čoho vyplýva, že k prečítaniu listinných dôkazov došlo a túto skutočnosť žalobca na pojednávaní nenamietal.

Pokiaľ žalobca v odvolaní uvádza, že súd „o vykonaní, či nevykonaní navrhovaných dôkazov nerozhodol uznesením, ale konštatovaním“ v tomto rozsahu sa s názorom žalobcu nestotožňuje. Žiadne z citovaných rozhodnutí najvyššieho súdu nevychádzalo z toho, že by o nevykonaní dôkazov malo byť rozhodnuté uznesením. Odvolací súd sa síce stretol s názorom teoretikov (Aspi Mazák a kolektív, komentár k § 120 ods. 1 O.s.p.), že „o nevykonaní dôkazov súd rozhodne uznesením“ ale stretol sa aj s opačným názorom, podľa ktorého „o tom, či vykoná alebo nevykoná navrhovaný dôkaz súd nevydá žiadne rozhodnutie. Má iba povinnosť v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej uviesť, z akého dôvodu navrhovaný dôkaz nevykoná“ (JUDr. Jaroslav Krajčo a kolektív, Občiansky súdny poriadok, I. diel, Eurounion spol. s r.o., Bratislava 2010, jún, str. 488-489). Odvolací súd sa prikláňa k názoru, že je zbytočné o nevykonaní dôkazu vydávať uznesenie, keď Občiansky súdny poriadok takúto povinnosť neukladá a pokiaľ by aj uznesenie bolo vydané, šlo by o uznesenie o vedení konania proti ktorému odvolanie nie je prípustné a ktorým súd nie je ani viazaný.

Tvrdenia žalobcu, že postupom sudcu pri vykonávaní dokazovania bola dokázaná jeho zaujatosť v konaní nie je možné akceptovať, nakoľko v zmysle § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo o jeho rozhodovaní v iných veciach.

Odvolacím dôvodom žalobcu nemôže byť ani tá skutočnosť, že žalovaný 2/ ospravedlnil neúčast' na pojednávaní prostredníctvom svojho právneho zástupcu z dôvodu pracovných povinností, pričom súhlasil s tým, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti, a žiadal byť vypočutý dožiadaným súdom. Vzhľadom na tú skutočnosť, že žalobca nepodal odvolanie voči

zamietavému rozhodnutiu súdu voči žalovanému 2/, jeho námietka o nevypočutí žalovaného 2/ v konaní ako účastníka konania tak nemá význam, navyše ak ani neuviedol, čo malo byť jeho výpoveďou nad rámec zistených skutočností preukázané.

Stotožnil sa s názorom okresného súdu, že pokiaľ žalovaný 2/ ako konajúci sudca konštatoval, že so žalobcom komunikuje bez použitia výpočtovej techniky a bez problémov, došlo k zaznamenaniu priebehu konania a opisu spôsobu komunikácie medzi súdom a žalobcom tak, ako to v danej chvíli vnímal žalovaný 2/ ako sudca konajúci o veci. Zo záznamu priebehu pojednávania vôbec nevyplýva, že by vysloveným úsudkom žalovaného 2/ ako sudcu na pojednávaní dňa 10.9.2010 na Okresnom súde v Kežmarku „že komunikuje so žalobcom aj bez použitia výpočtovej techniky a bez problémov“ došlo k spochybneniu žalobcom preukázaného zdravotného stavu ohľadom celkovej straty sluchu, kedy došlo len k zaznamenaniu vzájomnej komunikácie, pričom tieto tvrdenia nie sú takými skutkovými tvrdeniami, ktoré by boli objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti alebo dobrej povesti žalobcu v očiach ostatných osôb, a teda pôsobiť difamačne. Išlo len o zaznamenanie priebehu skutkových okolností (komunikácia aj bez použitia výpočtovej techniky) bez toho, aby zo strany žalovaného 2/ bol vyvodený akýkoľvek hodnotiaci úsudok.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odvodzoval z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. Namietal odňatie možnosti konať pred prvostupňovým súdom tým, že mu dňa 16.3.2012 na pojednávaní pred prvostupňovým súdom nebolo umožnené viesť pojednávanie za pomoci konferenčného snímania celého pojednávania zvukovým zariadením a jeho zaznamenaním na CD.

Ďalej namietal, že sa nemôže stotožniť s právnym názorom odvolacieho súdu, že žiadne ustanovenie O.s.p. sudcovi nedáva povinnosť o návrhoch strán na vykonanie dôkazov rozhodnúť uznesením a stačí ak v rozsudku o veci samej uvedie, že dôkazy nepovažoval za dôležité.

Závažným porušením jeho procesných práv je fakt, že samosudca na strane 16 zápisnice bez akéhokol'vek upozornenia a bez možnosti, aby mohol podľa § 118 ods. 4 O.s.p. k veci zaujať stanovisko a teda aj navrhnúť prípadne nové dôkazy vyhlásil nečakane dokazovanie za skončené.

Tvrdí, že súd mal povinnosť vypočúť žalovaného 2/ jednak preto, že to sám písomne pred pojednávaním od procesného súdu cez dožiadaný súd požadoval a jednak preto, že samosudca o jeho návrhu nikdy na pojednávaní nerozhodol.

Skutočnosť, že vo veci mal byť sudca JUDr. T. G. vylúčený a konal zaujatý sudca dokumentuje aj tým, že vec bola elektronickou podateľňou pridelená do senátu JUDr. E. C.. Bez toho, aby ho súd informoval o dôvodoch zmeny senátu pripadla vec ako aj iné jeho veci do senátu JUDr. T. G., hoci JUDr. E. C. v tom čase rozhodovala iné veci podobného charakteru, okrem iného aj jednu jeho diskriminačnú vec.

Pochybenia sa dopustili oba sudy aj v súvislosti s rozhodovaním o trovách právneho zastupovania žalovaného 2/.

Žiadal, aby najvyšší súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na nové konanie.

Žalovaní 1/, 2/ sa písomne k dovolaniu žalobcu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, avšak nie v každom prípade, ale iba ak ho právna úprava pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky je v dovolacom konaní oprávnený rozhodnutia odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm.a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pre účely predmetného dovolacieho konanie je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdmi nižších stupňov, ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd tu nie je treťou

inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať rozhodnutie z akýchkoľvek hľadísk. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. (procesne) prípustné.

Dovolanie žalobcu by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom

konania, c/ účastník konania nemá procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) a prípadne nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.), i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorých procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľ existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecnými záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Dovolateľ namietal odňatie možnosti konať pred súdom prvého stupňa dňa 16.3.2012 tým, že prvostupňový súd mu neumožnil vykonať pojednávanie za pomoci konferenčného snímania celého pojednávania zvukovým zariadením a jeho zaznamenaním na CD.

S predmetnou námietkou dovolateľa sa náležite vyporiadal odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia, s čím sa dovolací súd stotožňuje v celom rozsahu, keď konštatoval, že zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 16.3.2012 jasne vyplýva, že táto je diktovaná za prítomnosti zapisovateľky s použitím duálneho monitoru, ktorý má k dispozícii žalobca. Žalobca tak mal možnosť sledovať priebeh konania a oboznámiť sa so záznamom vyjadrení účastníkov konania. Zo zápisnice o pojednávaní zo dňa 16.3.2012 vyplýva, že bol podrobne zaznamenaný celý priebeh pojednávania ako aj vyjadrenia účastníkov konania, pričom bolo dokonca umožnené žalobcovi, aby diktát z jeho strany bol zaznamenaný priamo do zápisnice. Žalobca mal možnosť vyhotoviť si vlastný zvukový záznam o priebehu pojednávania, mal možnosť v konaní sa dať zastupovať advokátom, rovnako vzhľadom na svoje zdravotné postihnutie mal možnosť doprovodu ďalšej osoby, pričom ani jednu z týchto možností nevyužil. To, že súd nevykonal záznam súdneho pojednávania pomocou technických prostriedkov, pričom súdu zákon takúto povinnosť neukladá, neznamená porušenie procesných predpisov zo strany súdu. Dovolací súd sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že postupom prvostupňového súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalobcovi konať pred súdom.

Dovolateľ namietal, že samosudca nevykonal dôkazy v situácii absolútne hluchého účastníka tak, aby nebolo pochyb o tom, že dôkaz naozaj prečítal ako aj spôsob, ako sa vysporiadal s návrhmi oboch účastníkov nemá oporu v Občianskom súdnom poriadku. Nestotožnil sa s právnym názorom odvolacieho súdu, že žiadne ustanovenie O.s.p. sudcovi nedáva povinnosť o návrhoch strán na vykonanie dôkazu rozhodnúť uznesením a stačí ak v rozsudku vo veci samej uvedie, že dôkazy nepovažoval za dôležité.

Aj s touto dovolacou námietkou sa odvolací súd náležite vyporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia, dovolací súd sa k týmto dôvodom pripája a uvádza, že účastníci konania v zmysle § 114 ods. 2 O.s.p. boli poučení podľa § 120 ods. 4 O.s.p. aj s poukazom na § 120 ods. 1 veta prvá a druhá O.s.p. a samostatne boli poučení o procesných právach a povinnostiach aj podľa § 118a ods. 1 a 3 O.s.p. Prvostupňový súd vykonal dokazovanie čítaním dôkazov v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, vyzval účastníkov, aby sa k nim vyjadrili, čo je konštatované v zápisnici o pojednávaní, dodržal procesný postup v rozsahu ako je upravený Občianskym súdnym poriadkom. Po ukončení dokazovania dal právo účastníkom konania k záverečným návrhom. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že o tom, či súd vykoná alebo nevykoná navrhovaný dôkaz nevydáva žiadne rozhodnutie, má iba povinnosť v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej uviesť,

z akého dôvodu navrhovaný dôkaz nevykonaný. Dovolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd neodňal žalobcovi procesné oprávnenie zhrnúť svoje návrhy a vyjadriť sa k dokazovaniu, i k právnej stránke veci.

Dovolateľ namieta, že súd prvého stupňa mal povinnosť vypočúť žalovaného 2/ jednak preto, že to sám písomne pred pojednávaním od procesného súdu cez dožiadaný súd požadoval a jednak preto, že samosudca o jeho návrhu nikdy na pojednávaní nerozhodol.

Výsluch účastníka konania je jedným z dôkazných prostriedkov. Nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom konania, nie je postupom, ktorým by súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom. Rozhodovanie o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania. Neobstojí ani táto dovolacia námietka žalobcu, že postupom prvostupňového súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Žalobca namietal, že konanie je postihnuté procesnou vadou v zmysle § 237 písm.g/ O.s.p., lebo bolo porušené jeho právo na zákonného sudcu.

Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred daných zásad (procesných pravidiel).

Otázke práva na zákonného sudcu venovali pozornosť viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 87/01, II. ÚS 15/96, III. ÚS 116/06, IV. ÚS 161/08, IV. ÚS 191/08. Ústavný súd pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na funkciu sudcu a ktorý bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce.

Okrem procesných pravidiel určovania príslušnosti súdov a ich obsadenia je teda súčasťou základného práva na zákonného sudcu aj zásada pridelovania súdnej agendy sudcom (spĺňajúcim uvedené predpoklady) a určenia zloženia senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce (§ 3, § 50 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Pokiaľ potom vec prejedaná a rozhodne sudca (alebo senát) určený rozvrhom práce, nedošlo k porušeniu práva na zákonného sudcu. V prípade ak nastanú okolnosti odôvodňujúce zmenu rozvrhu práce tak, že dochádza k presunu pridelených vecí

na iného sudcu (senát), aj sudca (senát), ktorému boli následne pridelené, treba takisto považovať za zákonného sudcu (senát).

Z obsahu spisu vyplýva, že daná vec bola pridelená elektronickou podateľňou sudkyňi JUDr. E. C. dňa 28.9.2010 (č. l. 20). Na č. l. 21 predmetného spisu sa nachádza úradný záznam vyhotovený JUDr. E. C., z ktorého je zrejmé, že v zmysle Rozvrhu práce na rok 2010 nie je zákonnou sudkyňou v konaní na ochranu osobnosti s pokynom, aby prostredníctvom elektronickej podateľne bol pridelený spis inému sudcovi. Na č. l. 22 je potvrdenie o pridelení predmetnej veci elektronickou podateľňou sudcovi JUDr. T. G.. Z uvedeného je zrejmé, že na základe pravidiel obsiahnutých v Rozvrhu práce na rok 2010 bola vec pridelená elektronickou podateľňou zákonnému sudcovi JUDr. T. G.. Preto zmenou sudcu nebolo žalobcovi odňaté právo na zákonného sudcu. K dovolacím námietkam dovolací súd dodáva, že v zmysle § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo jeho rozhodovaní v iných veciach.

Žalobca svojím dovolaním výslovne napáda aj výrok odvolacieho ako aj prvostupňového súdu o trovách konania. Prípustnosť dovolania proti časti rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania treba posudzovať podľa § 239 O.s.p., nie podľa § 238 O.s.p. Ide totiž o rozhodnutie, ktoré má povahu uznesenia v zmysle § 167 ods. 1 O.s.p., a to aj v prípade, že je pojaté do rozsudku o veci samej. Ani v takom prípade nezmení rozhodnutie o trovách konania svoju procesnú povahu a preto z hľadiska prípustnosti dovolania treba na neho hľadiť ako na uznesenie. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. ale výslovne ustanovuje, že predchádzajúce odseky 1 a 2 (pripúšťajúce dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu) neplatia, ak ide o uznesenie o trovách konania.

Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu nevyplýva z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., § 239 O.s.p. ani z § 237 O.s.p. Dovolanie preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. bez toho, aby skúmal opodstatnenosť dovolaťom uplatnených dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm.b/ a c/ O.s.p. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným Najvyšší súd Slovenskej republiky trovu dovolacieho konania nepriznal, pretože im žiadne trovu tohto konania nevznikli (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2014

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová